

HIREK

0000

Intimitások háborus uzsorásokról

A kifürkészhetetlen sors iróniája talán, avagy kedves figyelmessége, hogy ugyanabban az igénytelen külsejű, rosszul épített és az adósságok ornamentikájával bőven megpakott két emeletes béróduban, ahol szerénységemnek lakni nem igen tetszik, egy valódi és ezideig hamisítatlan háborus uzsorás is felütötte tanyáját. Mivel az ember többé-kevésbé megfigyelő képességgel van megverve, kénytelen észrevenni bizonyos dolgokat, amelyek rikitóak és a jó izlés ellen ordítanak.

Dicső szomszédom, a háborus uzsorás már korán reggel hallat magáról. Mikor az újságos asszony megjelenik és hozza nekem a lapokat, az ajtó elé rakja. Két perc múlva a lapok eltűnnek és délelőtt félülzkor kerülnek meg ismét összegyűrve és moeskosan. Ha véletlenül előbb keresni merészelem, akkor megjelenik önagysága, a főnzi. Foltoktól tarkázott alsószoknyáján, küzdelmes életpályájának minden foltja rajta pompázik. A szoknya alsó fele a paprika árának herkulesi emelésébe pirosodott bele; közepe, mely rozsdásbarna, — mint Ázsia térképén a legmagasabb hegyvidék jelölése, — a borssal való ingerlő csereberét mintázza. A hatalmas sárga foltok, — mint a földabroszon a Szahara és a Gobisivatag fekvésének helyei, — a mostani kor legkeservesebb kotyvalékának, a házi szappan főzésének biztos ismérvei. Ingét sem szégyenli mutatni a reggeli órákban önagysága és erről aztán — jobb nem beszélni. Kezei azonban pompásan vannak kimanikürözve és amikor nagy dühösen a földre dobja a keresett újságokat, karmai megvillannak a nyári nap-sütésben, ajkai pedig feltáruznak eme ékes szavakra:

— Itt van nil! Fújja fel az újságját. Azt hiszi még, hogy szükségem van rá.

— Ne kiabáljon, — szólok esőndesen, elviszi az újságokat és még magának áll feljebb.

— Igen is feljebb áll, — ordit táitékozva. Nekem több újságra telik, mint magának. Még a házat is megveszem, ha akarom. Nekem van miből, én nem nézek néhány rongyos százásra.

Ezzel megforul, bevágja az ajtaját és eltűnik. Délben hatalmas kiabálás veri fel a házat. Megérkezett önagysága férje. Amikor belépett a lépcsőházba, egy másik lakó két kis gyerekébe ütközött, akik ott játszottak a lépcsőn. Nosza megeresztette ő is a hangját. Kopott szalmakalapját lekapta feiről, felgyürt nadrágjában kánkánt toporzékolt, gyászkeretű körmeivel az ablakon verte az ütemet hozzá:

— Rongyosok! Hogy mertek itten lábatlankodni. Még enni valótok sincs és itt rendetlenkedtek.

Majd az anyjukhoz kezdett az emeletre kiáltozni:

— Maga is ahelyett, hogy a piacon lórálna, jobban tenné, ha a gyerekeire vigyázna. Én neveltessem talán őket? Nekem erre is telne. Az egész pereputtyját jól lakathatnám, de előbb tanuljanak meg tisztességet...

Legközelebb majd azt is elmondom, hogy délután, este, éjszaka, elsején és a hónap végén, milyen megfigyeléseket tehet az aki abban a szerencsében leledzik, hogy háborus uzsorásokkal került szomszédságba.

(h. i.)

— **Goluchovski a királynál. Bécsből jelentik:** A király ma meghallgatta a szokásos előterjesztéseket és különkihallgatáson fogadta Goluchovski Agenor volt külügyminisztert.

— **A hősök házasságon kívüli gyermekeinek törvényesítése. A Magyar Tudósítók** jelenti: A Budapesti Közlöny holnapi száma közli öfelségének Reichenauban 12-én kelt legfelsőbb elhatározását, amellyel öfelsége felszólítja a magyar igazságügyminisztert, hogy a haretéren elesett, vagy ott sérülés, vagy betegség következtében meghalt katonai egyének házasságon kívüli születésű gyermekeinek törvényesítése iránt benyújtott kérvényeket pártolólalag terjessze elő. Továbbá felhatalmazza öfelsége az igazságügyminisztert, hogy ilyen törvényesítés esetében a gyermek anyjának kérelmére, a törvényesített gyermek anyja a meghalt atyának a nevét aként viselhesse, mintha a felesége lett volna. Ugyancsak a hivatalos lap közöl egy másik rendeletet, amely szerint a jegyes kérelmére a belügyminiszter az igazságügyminiszterrel egyetértve megengedheti, hogy a meghalt katona nevét szintén aként viselhesse a jegyes, mintha a felesége lett volna.

— **A hazafias románok kilépnek a görögkeleti egyházból.** A nyiregyházi Nyirvidék jelenti: Mióta a románok kitakarodtak az országból, ezrével jelentkeztek a görögkeleti valláshoz tartozó hazafias érzelmű románok, hogy vegyék fel őket a görög-katholikus egyházba, mert nem akarnak az oláh pópák és püspökök alá tartozni. Az a kívánságuk, hogy mint hűséges magyar alattvalók a hajdudorogi görög-katholikus püspök alá tartozzanak.

— **Szeged üdvözlö a 46-osokat.** Az egyik legutóbbi haretéri hivatalos jelentés ismét megemlékezett a 46-osok közismert és már legendás vitézségéről. Dr. Somogyi Szilveszter polgármester ebből az alkalomból a következő üdvözlő levelet intézte az ezred parancsnokságához: A hivatalos jelentés ismét kiemelte vitéz házi ezredünk dicsőségét. Városunk közönsége forró szeretettel gondol hőse-

Gyermeklelkek.

Irta: Cserzy Mihály.

Azt hiszem minden apának legkellemesebb szórakozása a fiaival való társalgás. Én legalább elsőrangú élvezetet szerzek a lelkemnek, valahányszor előkerithetem őket egy-két félórán beszélgetésre. Kissé furesén hangzik talán ez a kijelentés, hogy „előkerithetem“ őket, de valósággal így van. A mai viszonyok között nem jut minden nap alkalom a kedves beszélgetésre; az élet, a munka, a kenyérkereset egyrészt annyira lefoglalja a családfőt, hogy napok is elmúlnak, amíg az illető önönmagával találkozhat és idejét a saját ügyének áldozhatja, másrészt pedig a gyermekek annyira le vannak nyűgözve az iskolai studiumoknak, hogy szinte minden idejüket ezekre kell fordítani. Ilyformán elmúlik néha egy hét is, amíg abba a helyzetbe kerülünk, hogy egymást delectálhassuk mindazon beszélgetésekkel, melyekből ők a maguk részére talán némi hasznos tudnivalókat leshathatnak, én pedig általa abba a kedves és valóban gyönyörködtető helyzetbe kerülhetek, hogy vizsgálhatom a lelküket, a saját egyéni gondolkodásukat, érzelmeiket és megállapíthatom magamban, hogy mennyire fejlődött és komolyodott a felfogásuk és az elméjük... Tulajdonképpen ez az igazi apai élvezet. Figyelni a szívnek állandó nagy szeretetével, hogy mily mértékben tökéletesedik az a finom kis szerkezet, mely az anyagnak fölényt biztosít az emberek között, mely megszerezheti az egyén részére az élet javait és csillogásait és végül figyelni, hogy miként

alakul ki a lelkek egyénisége.

Természetesen az apa legtöbb esetben elfoglalt. A fiú elmének és léleknek egyes megnyilatkozásait nagyobbra becsüli az igazi értékénél. Néha egy-egy kijelentésben a böleség követ látja megcsillanni és repdeső lelke egy hatalmas karriert képzel ilyenkor, mint jövődó álmot, a fia részére.

Ezeket a sorokat tulajdonképpen előszónak szántam ahhoz a beszélgetéshez, amely köztem és középső fiam között folyt le ma délután az ebédutáni szieszta alkalmával. A fiú most jár a gimnázium harmadik osztályába, tehát még eléggé éretlen az életismeretekben. Az embereket is csak most kezdi tanulmányozni, amennyiben nyitott szemmel jár és talán éppen ezért messzebb lát, mint amennyit a kora megkövetel. Az emberek tanulmányozása teljesen önkénytelen és egyéni munkája a léleknek. Vannak emberek, akik sokakkal érintkeznek az életben, sokakkal beszélnek, tárgyalnak naponként, a figyelmük azonban finoman átsiklik és kimerül a témában, viszont vannak emberek, akiknek fürkésző figyelme belemélyed abba a forrásba, ahonnan a beszéd témái felbuggyannak. Ezek, ha van helyes judiciumuk, megszerzik maguknak a legnehezebb tudományt: az emberismeretet.

Meg kell jegyezmem, hogy ezeket a sorokat nem azért pergettetem le tárcá alakjában a papirosra, mintha a fiam emberismereteiről akarnék említést tenni, hanem azért, mert a gyermek elbeszélése jellemző és mert belevilágít a most emberkedő lelkekbe. Én indítottam meg a diskurzust, fölvetvén Pista urfi

előtt a kíváncsi kérdést:

— Hányan is jártok a harmadik osztályba, fiam?

— Ötvennyolcan.

— Ötvennyolcan. És hát mondd meg azt nekem, ki a legjobb barátod?

A fiú kedvesen mosolygott, érezte, hogy nagyon fogós kérdést kapott föl. Néhány másodperc múlva válaszolt csak:

— Az nagyon tág fogalom, édes apám, hogy ki a legjobb barátom... Mindegyik fiú egyforma jó barátom, aki nem spicli!

— Micsoda? Spicli?... Hát ilyen is van?

— Hogyne volna — mosolygott tovább a gyerek. — Nyolc vagy tíz van közöttünk olyan, aki boldog, ha beárulhat valakit. Persze, a tanár urak nem veszik komolyan őket, mert tudják, hogy ezzel ők magukat akarják csak kedvessé tenni.

— Ez csuf dolog, fiam!

— Nagyon is csunya dolog, édes apám, és ezért meg is büntetjük őket.

— Hogyan?

— Nem barátkozunk velük. A játéknál elkerüljük és ha felelnek, egy szót sem sugunk nekik.

— Szoktatok sugni is egymásnak?

— Nem sugás az tulajdonképpen, csak a feladatnak halk elmondása. Tudniillik, mikor felelés van, be kell csukni minden fiúnak a könyvet s aki megtanulta a leckét, a felelő szomszédságában, halkan, önmagában mondja el a feladatot.

— Hát másképpen adom fel a kérdést, ha ez tág fogalom, fiam, — mondottam később, a réminiszcenciákra való egy-két pernyi kel-